

PORT
PAYÉ
HELLAS

Ἑλεύθερη πληροφόρηση

ΔΕΛΤΙΟ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ὁ Μητροπολίτης Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος ΝΙΚΟΛΑΪΜΟΣ
Ἀριθμός φύλλου 99

16 Δεκεμβρίου 2002

ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΗΣ

Σκύβω, μέ δέος, στή ἔρημη Φάτνη. Καί προσκυνῶ, συνεπαρμένος, τό Λυτρωτή της Οἰκουμένης. Καταδέτω τή βαθειά συντριβή μου καί τήν ἀφοσίωσή μου στό ἀπείριστο λίκνο τοῦ Θεανθρώπου. Στό θησαυροφυλάκιο τῆς ἄκρας ταπεινώσεως καί τῆς ἀσύλληπτης, ὑπερούσιας δόξας. Ἐκεῖ, πού ἀναπαύτηκε ἡ ἀνθρώπινη φύση μας, ἐνωμένη, ὑποστατικά, μέ τήν ἄπειρη Δύναμη. Τό Νήπιο Ἰησοῦς, πού εἶναι ὁ σαρκωμένος Λόγος τοῦ Θεοῦ.

Ηπροσέγγισή μου καί τό προσκύνημά μου στή Φάτνη τῆς Βηθλεέμ δέν εἶναι πράξη συμβατική. Τελετουργικό ἄρτημα τῆς καθημερινότητας. Εἶναι ἔξοδος, ὑπαρξιακή καί δυναμική, ἀπό τόν κόσμο μου. Ἀπό τόν προσωπικό μου κλειστό χῶρο καί ἀπό τόν περίγυρό μου, πού φλέγονται μέσα στήν ἡφαιστειακή ἐστία τῶν μικροτήτων μας καί τῶν παθῶν μας. Μέσα στή λάβα τῶν συμφερόντων μας καί τίς κλαγγές τῶν ὑπερσύγχρονων ὅπλων μας. Καί δρασκελισμα στόν κόσμο τοῦ Θεοῦ, πού εἶναι ἡ ἄλλη, ἡ ἀνεξερεύνητη, ἀλλά καί ἀδιαμφισβήτητη πραγματικότητα.

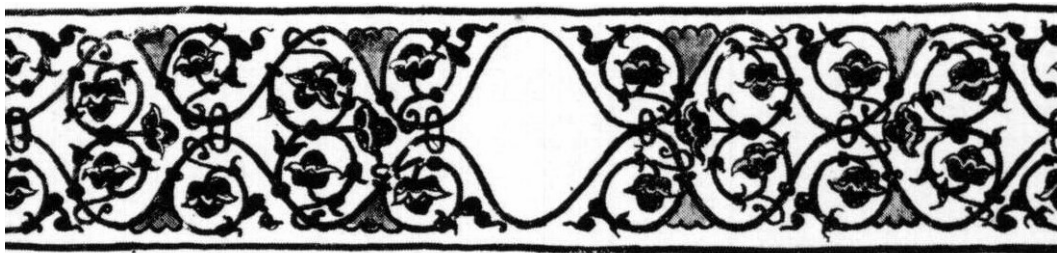
Δρασκελίζοντας στή Φάτνη, ἀποδέτω, ἀπελευθερώνομαι ἀπό τήν πολυεπίπεδη ταραχή μου καί μπαίνω στήν ἀτμόσφαιρα τῆς γαλήνης. Ὅχι τῆς ἀνθρώπινης, τῆς πλασματικῆς καί περιθωριακῆς. Ἀλλά τῆς εἰρήνης τοῦ Θεοῦ, πού ὑπερέχει «πάντα νοῦν»(Φιλιπ. δ' 7). Κάθε λογική προσέγγιση καί κάθε ἀνθρώπινη φιλοτιμία. Σέ ἄλλο κλίμα. Σέ ἄλλη σχέση. Σέ ἄλλη ἐμπειρία. Ἐκεῖ δέν ἡχοῦν ἀπειλές. Δέ διαπλέκονται συμφέροντα. Δέ μεθοδεύεται ἡ ἐκμετάλλευση τοῦ ἀνθρώπινου μόχθου καί τῆς ἰδίας τῆς

ανθρώπινης ύπαρξης. Τό ἀγγελικό μήνυμα, ἓνα καί μοναδικό, ἡχεῖ ἀκατάπαυστα. Σαλπίζει στήν ἀνθρωπότητα εἰρήνη. «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καί ἐπὶ γῆς εἰρήνη». Τό μεγάλο, τό ἀτίμητο δῶρο, πού φέρνει καί προσφέρει πρὸς κάθε κατεύθυνση ὁ σαρκωμένος Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Τὴν εἰρήνη τὴ δική μου, τὴν εἰρήνη ὅλων μας μέ τό Θεό. Καί τὴ θεμελίωση τῆς εἰρήνης στίς ταραγμένες ἀνθρώπινες κοινωνίες μας.

Δρασκελίζοντας στήν ταπεινή καί περιφρονημένη Φάτνη, καταυγάζομαι ἀπό τὴν ἄπειρη, θεϊκὴ ἀγάπη. Τό γεγονός τῆς Ἐνανθρώπησης, πού σφράγισε τὴν ἱστορία ὁλόκληρης τῆς ἀνθρωπότητας, δέν εἶναι βηματισμός ἡγεμονικός στό χωρὸ τῶν κοσμικῶν ἀντιπαραθέσεων. Εἶναι πρωτόγνωρη καί ἀνεπανάληπτη ἐκχυση ἄπειρης, θείας Ἀγάπης. Ἀντρικρύζοντας τό Νήπιο, τόν σαρκωμένο Υἱό τοῦ Θεοῦ, προσμετροῦμε πόσο ἀγάπησε ὁ Θεός τόν κόσμο. Τόσο,... «ὥστε τόν υἱόν αὐτοῦ τόν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτόν μὴ ἀπολήται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον» (Ἰωάν. γ' 16). Ἡ Ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, πού ἀναδύεται ἀπὸ τὴ Φάτνη, εἶναι ἡ οἰκουμενικὴ σκέπη. Ἡ ἀπέραντη ζεστή ἀγκαλιά. Ἡ κατανόηση τῆς ἀδυναμίας μας. Ἡ πρόσκληση στὴ μετάνοια. Ἡ συγγνώμη. Ἡ ἀποκατάσταση στήν υἰοθεσία. Ἡ κληροδοσία τῆς αἰωνιότητος.

Δρασκελίζοντας στὴ μιά καί μοναδικὴ Φάτνη, πού δέχτηκε καί φιλοξένησε τό θεϊκό Βρέφος, μέ συνεπαίρνει καί μέ γοητεύει ἡ ἀσκίαστη καθάρτητα. Τό βρέφος, πού περιβλήθηκε τὰ φτωχὰ σπάργανα καί ἀναπαύτηκε πλάϊ στὰ ἄλογα ζῶα, εἶναι ὁ ὑπερούσιος Λόγος, ἡ ἄπειρη Ἀγιότητα, ἡ ἀπρόσιτη, ἡ «ἀναφής» Θεότητα, ἐνωμένη μέ τὴν ἄσπιλη ἀνθρωπότητα. Εἶναι ὁ νέος Ἀδάμ, ὁ Ὅποιος «ἀνομίαν οὐκ ἐποίησεν οὐδὲ εὗρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ» (Ἡσαΐου νγ' 9). Εἶναι τό δεῖγμα γραφῆς γιὰ τὴν ἀνακαινισμένη ἀνθρωπότητα. Ὁ θεμέλιος τῆς «καινῆς κτίσεως». Τό Πρόσωπο τῆς ἀναφορᾶς μας. Τῆς ἐνατένισής μας. Τῆς ἐξομολόγησής μας. Καί τῆς ἀνεξάντλητης ἐμπνευσῆς μας.

Ἡ Φάτνη εἶναι γιὰ μένα καί γιὰ ὅλους μας, γιὰ τόν ἓνα ἄνθρωπο καί γιὰ ὁλόκληρη τὴν οἰκουμένη, ἡ ἀνεξάντλητη δεξαμενὴ τῆς ἀγάπης καί τῶν ποικίλων δωρεῶν τοῦ Θεοῦ. Ὁ μεταδότης τῶν κοσμοϊστορικῶν μηνυμάτων. Ἡ πύλη «ἡ μετάρχουσα» ἀπὸ τό σκότος τῆς μικρόνοιᾶς μας καί τῶν παθῶν μας, στό φῶς τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Εἶναι ἡ ὥρα «τέρματος» γιὰ τόν παλιό κόσμο καί ἡ ὥρα «ἐκκίνησης» γιὰ τὴ ζωὴ τῆς ἀλήθειας καί τῆς κοινωνίας μέ τόν ὑπερούσιο Θεό.

«'Εν αίχμαλωσία»

τό χρονικό της άτυχης και άναποτελεσματικής Συνέλευσης της 'Ιεραρχίας της 'Εκκλησίας της 'Ελλάδος, πού πραγματοποιήθηκε κατά τό πρώτο δεκαήμερο του περασμένου 'Οκτωβρίου, γράφτηκε-ώς έμβόλιμο περιστατικό-ή πρώτη σελίδα της πρωτοτυπίας του θάρρους. Γιά πρώτη φορά, παρά τήν καταπίεση, πού έπιβάλλει στό Σώμα ό κ. Χριστόδουλος, κάποιοι 'Ιεράρχες τόλμησαν. 'Υψωσαν τό Συνοδικό τους άνάστημα. Καί διαμαρτυρήθηκαν έντονα γιά τήν τακτική του καί τίς μεθοδεύσεις του. Γιά τήν προκλητική κατάλυση της συνοδικότητας. Καί γιά τίς αύθαίρετες, έξωσυνοδικές πρωτοβουλίες του. Στιγμάτισαν τή φίμωση της Συνοδικής τους όμήγυρης. Καυτηρίασαν τήν αίχμαλωσία της ψήφου τους, μέ τή μέθοδο της διαπλοκής καί των έξαρτήσεων. Καί καταδίκασαν τόν άπροκάλυπτο σφετερισμό της συλλογικής άρμοδιότητας καί εύθύνης, του κοινού χρέους «του έπιλέγειν» καί «του άποφασίζειν» καί «του διακηρύττειν», άπό τόν πρόεδρο του Σώματος, τόν 'Αρχιεπίσκοπο Χριστόδουλο.

'Η πράξη των λίγων έκτιμήθηκε καί καταγράφηκε ως πράξη τόλμης. 'Ως

υπερβάση της δειλής μετριότητας. Του φόβου, της σιωπής καί της άπραξίας. 'Ως δυναμική έξοδος άπό τό γκέτο της μαζοποίησης καί έκζήτηση των Συνοδικών δικαιωμάτων, πού τά προσδιορίζουν μέ ακρίβεια οι 'Ιεροί Κανόνες καί ό Καταστατικός Χάρτης της 'Εκκλησίας της 'Ελλάδος (Νόμος 590/1977). Καί ήταν, πραγματικά, πράξη τόλμης καί επανάκτηση της Συνοδικής υπευθυνότητας. Καί τουτο, γιατί 'ισαμε τήν κομβική εκείνη Συνέλευση κυριαρχούσε τό πνεύμα της δουλικότητας καί της ύποταγής. Οι 'Ιεράρχες, (ό καθένας γιά τό δικό του λόγο καί έξ αίτίας της έξάρτησης, πού σέρνει πίσω της ή διαπλοκή), δέν έβρισκαν τό θάρρος νά ζητήσουν, άνοιχτά, κατά τή διεξαγωγή της Συνοδικής 'Ιεουργίας, τό αυτόνόητο. Τό σεβασμό προς τό Πανάγιο Πνεύμα, πού φωτίζει ισότιμα τά μέλη της Συνοδικής Σύναξης. Καί τήν έκτίμηση προς τούς συλλειτουργούς, πού δέν είναι δουλάκια του προκαθήμενου.

Οι έμπονες κρίσεις καί οι διαμαρτυρίες, γιά τήν αίχμαλωσία του ιεροϋ Συνοδικού θεσμού, διατυπώνονταν, 'ισαμε τόν 'Οκτώβριο του 2002, στό περιθώριο των Συνοδικών συνεδριάσεων ή καί στους κλειστούς χώρους των φιλι-

κών συναντήσεων. Καί άφηνόταν νά περάσει στη δημοσιότητα τό πλαστό μήνυμα τής «δήθεν» ένότητας, ή, σωστότερα, τοῦ «συμβιβασμοῦ» μέ τήν έκτροπή. Ἡ «άμνήστειση» τής ἀλαζονικῆς ταύτισης τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ προσώπου μέ τήν Ἐκκλησία καί ἡ μοιρολατρική «άποδοχή» τῆς μειωτικῆς καί περιφρονητικῆς ἀπόθησης τῶν ισότιμων συλλειτουργῶν καί συνυπεύθυνων διαχειριστῶν τῆς Συνοδικῆς ἀρμοδιότητας στό ρόλο τῶν μαθητῶν ἢ τῶν κομπάρσων.

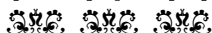
Τούτη τή φορά τό καζάνι τοῦ ἐκνευρισμοῦ ξεχείλισε. Καί ἡ καταπιεσμένη καί φιμωμένη συνείδηση λειτούργησε δυναμικά καί ἐπιθετικά. Πληροφόρησε καί διαφώτισε, ἀνοιχτά καί μέ παρρησία, τή Συνοδική Ὀλομέλεια. Καί ἀντέκρουσε, μέ σοβαρά ἐπιχειρήματα καί μέ παραδείγματα, τήν ὑπεροψία τοῦ Χριστόδουλου, πού ἐννοεῖ νά σφετερίζεται δικτατορικά τήν πνευματική ἐξουσία. Νά μεθοδεύει τό μάντρωμα τῶν Συνοδικῶν Ἱεραρχῶν στή γνώμη του. Νά αὐτοπροβάλλεται ὡς ἡ «*συνισταμένη τῶν διαφόρων τάσεων καί ροπῶν, ἐντός καί ἐκτός τῆς Ἱεραρχίας*». Καί νά ἐπενδύει τίς ἀκρισίες του καί τίς ἀθυροστομίες του μέ τό μανδύα τῆς Συνοδικῆς αὐθεντίας, ἐκθέτοντας μέ τήν τακτική του αὐτή καί τά πρόσωπα καί τόν ἱερό θεσμό καί προκαλώντας ἐμπλοκές στίς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μέ τό πολυεδρικό φάσμα τῶν συνεργατῶν Της καί τῶν συνομιλητῶν Της. Σέ πρῶτο πλάνο, μέ τούς ποικίλους παράγοντες τῆς αὐτόχθονης ἐκκλησιαστικῆς καί κοινωνικῆς ζωῆς. Καί, σέ τόξο εὐρύτερης ἀναφορᾶς, μέ τήν Ἐκκλησία τοῦ Φαναρίου καί μέ τούς φορεῖς τῆς κοσμικῆς

ἡθρησκευτικῆς ἐξουσίας, πού ὀργανώνουν ἢ πού βιώνουν τή σύγχρονη τρομοκρατία.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος ἀπάντησε στίς ἐπικρίσεις φανερά ἐνοχλημένος. Μέ χολή πικρίας καί μέ ἀθεράπευτη ἐγωπάθεια. Καί στοιχειοθέτησε τήν ἀπολογία του μέ ἐπιχειρήματα πέρα γιά πέρα ἀσύμβατα μέ τά ἱστορικά δεδομένα τῆς τελευταίας τετραετίας. Ἀτέρριψε, μέ ἱταμότητα, τίς αἰτιάσεις. Ἰσχυρίστηκε, πῶς σέβεται ἀπόλυτα τό Συνοδικό θεσμό(!). Πῶς δέν παραβιάζει, σέ καμμία περίπτωση, τήν Κανονική τάξη(!). Καί πῶς συνεργάζεται ἀρμονικά καί ἀδελφικά μέ τούς Συνοδικούς Ἱεράρχες καί μέ ὅλους τούς ὑπεύθυνους λειτουργούς τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοίκησης(!). Προσπάθησε δέ, νά κλείσει τό θέμα βιαστικά καί ἐρμητικά, γιά νά μή διογκωθεῖ ἡ χιονοστιβάδα τῶν παραπόνων καί γιά νά μή προκληθεῖ «μεῖζον» ρῆγμα στήν κλονισμένη Συνοδική ένότητα.

Ὅλη αὐτή ἡ διαλεκτική, πού τήν μαγείρεψε ὁ κ. Χριστόδουλος καί τή σέρβιρε μέ ἀρκετή σάλτσα αὐτοθαυμασμοῦ, δέν ἱκανοποίησε καί δέν ἔπεισε τό ἀκροατήριο. Ἡ ἐμπειρία τῶν τεσσάρων χρόνων εἶναι τόσο τραγική καί τόσο πικρή, πού δέν αἶρεται μέ τήν προσφορά τῆς σάλτσας τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ αὐτοθαυμασμοῦ. Οἱ Ἱεράρχες, ὅταν τόλμησαν νά δημοσιοποιήσουν τίς ἀνησυχίες τους, δέ λειτούργησαν ὡς μεταφορεῖς φημολογιῶν. Κατέθεσαν τήν προσωπική τους ὀδύνη. Τήν ταπείνωση καί τήν ἐξουθένωση, πού τήν ἔζησαν καί τήν εἰσέπραξαν μέ ψηλή τιμαριθμική ἀναπροσαρμογή, ἀπό τότε, πού κάθησε στήν καρέκλα τοῦ προέδρου ὁ Χριστόδουλος. Καί δέν

τούς ήταν δυνατό να συμφωνήσουν, πώς όλα αυτά άποτελοῦσαν ψευδαισθήσεις ή είσαγόμενη προπαγάνδα.

Είναι φανερό, ότι τό θέμα τής καταδυνάστευσης τών δυό Συνοδικών Σωμάτων, τής Συνόδου τής 'Ιεραρχίας καί τής Διαρκούς 'Ιερᾶς Συνόδου, οὔτε αντιμετωπίστηκε, ἀλλά οὔτε καί ἔκλεισε. 'Η ἀρχιεπισκοπική ὑπεροψία συνεχίζει νά καταστρέφει τή θεσμοθετημένη καί καθαγιασμένη ἀπό τήν Πατερική παράδοση Συνοδικότητα. Καί ἡ ἀντίδραση τών καταπιεσμένων ἐπισκοπικών συνειδήσεων ὑποβόσκει σάν τή φωτιά, πού τήν κάλυψαν, προσωρινά, τά λεκτικά φρύγανα.

Τό πρόβλημα εἶναι «μεῖζον». Καί ἐπηρεάζει ἀρνητικά τή δομή καί τήν εὐρωστία τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Σώματος στήν ὁλότητά του. Οἱ συμπεριφορές, ἀλλά καί οἱ ἐξελίξεις δέν μποροῦν νά κρατηθοῦν φυλακισμένες στό ἀπόρρητο ἀρχεῖο. Ὅλα τά δεδομένα περνοῦν σέ συνεχή ροή, μέ ἔντιμη ἤ καί μέ σκωπτική πληροφόρηση, στό ἐκκλησιαστικό πλήρωμα. Στόν κληρο, πού σπονδυλώνεται στίς ὑπευθυνότητες τής ποιμαντικῆς διακονίας. Καί στό λαό, πού ἔχει δικαίωμα ὁλόπλευρης γνώσης καί μερίδιο ἀποφασιστικῆς γνώμης. Ἀκόλουθο εἶναι νά εὐρύνεται ὁ κύκλος τών συζητητῶν. Καί νά φορτίζεται, ὁλοένα καί περισσότερο, τό παράπονο καί ἡ μομφή.

'Η κριτική, πού διατυπώθηκε καί ἡ ἀντίδραση, πού ἐκδηλώθηκε μέσα στή Συνοδική αἴθουσα, δέν ἀναφέρονται σέ λεπτομερειακή συγγνωστή ἀτέλεια, ἀλλά στήν οὐσία τοῦ Συνοδικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πολιτεύματος. Στή λειτουργία τής καρδιάς, πού δίνει παλμό

καί ζωή σ' ὁλόκληρο τό Σῶμα. Καί ἔχει δικαίωμα ὁ καθένας, πού εἶναι μέλος αὐτοῦ τοῦ Σώματος, νά γνωρίζει τίς ἀρρυθμίες καί τίς ἐπικίνδυνες διακυμάνσεις καί νά εἰσφέρει, μέ θερμή ψυχῆς, τή συμβουλή του καί τή συμβολή γιά τήν ἀποκατάσταση τής Κανονικῆς καί Ἀγιοπνευματικῆς τάξης.

Γιά τό λόγο αὐτό φέρνουμε τό πρόβλημα τής Συνοδικῆς δυσλειτουργίας σέ δημόσια, ἐλεύθερη διερεύνηση. Σέ κοινή μελέτη. Σέ ζυγισμένη κρίση. Σέ consensus διάγνωσης.

'Η πρώτη ἐκτίμηση, πού ἐκπορεύτηκε ἀπό τήν αἴθουσα τών Συνοδικών Συνεδριάσεων καί κατατέθηκε στήν ἐνεργοποιημένη συνείδηση τοῦ πληρώματος, εἶναι σαφέστατη καί κοφτή. 'Η κακοδαιμονία ὀφείλεται, κατά κύριο λόγο, στή δικτατορική διαχείριση τοῦ προεδρικοῦ διακονήματος ἀπό τόν κ. Χριστόδουλο. Στήν ἀποσυναρμολόγηση τοῦ ἱεροῦ θεσμοῦ, μέ στόχο τό πέρας τών συλλογικῶν ἀρμοδιοτήτων καί τών Συνοδικῶν ἐξουσιῶν στά δικά του χέρια. Ἐμεῖς, τούτη τή στιγμή, γιά νά ἀποδείξουμε τήν ἐνοχή του, δέ θά ἀνασκαλέψουμε τό ἀρχιερακό ὑλικό τών πέντε περίπου περασμένων χρόνων. Τά πολλά καί κραυγαλέα περιστατικά, τά θαμμένα μέσα στή σκόνη τοῦ Συνοδικοῦ ἀρχείου, τά ἀφήνουμε, πρὸς τό παρόν, στή σιωπή τους. Ὅταν ἔχεις μπροστά σου, νωπή, τήν ἐπικαιρότητα, ὅταν κραυγάζουν οἱ χτεσινές καί οἱ σημερινές παραβιάσεις, δέν εἶναι ἀπαραίτητο νά συμφιλιωθεῖς μέ τή σκόνη, γιά νά ἀνακαλύψεις τήν ἀνωμαλία. Τήν ἔχεις, ἀνοιχτή πληγή καί μάλιστα σέ κατάσταση φλεγμονῆς. Καί ἡ ὄψη της σέ κάνει νά τρέμεις. Νά νοιώθεις, ὅτι δέν ἀντικρύζεις ζωντανό

όργανισμό, αλλά υποψήφιο πτώμα.

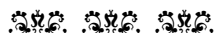
Η έπικαιρότητα, πού μᾶς τρόμαξε, είναι ἡ ἴδια ἡ τελευταία Συνέλευση τῆς Ἱεραρχίας. Οἱ ἐργασίες τοῦ ἀνώτατου διοικητικοῦ ὀργάνου τῆς Ἐκκλησίας μας, πού κράτησε, γιά πέντε μέρες, ἀνύσταχτες τίς προσδοκίες μας, ἀλλά, τελικά, μᾶς παράτησε στό χάος τῆς ἀπροσδιοριστίας. Ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας λειτούργησε σάν ἕνας λόχος ὑποταγῆς. Ὁ πρόεδρος Χριστόδουλος σφετερίστηκε καί τό χρόνο καί τό θεματολόγιο καί τούς προβληματισμούς καί τήν ψηφοδόχο. Καί μεθόδευσε, ὅπως αὐτός ἤθελε, τήν πορεία καί τήν ἔκβαση τῶν συζητήσεων. Οἱ πολλοί, «ἤλθαν, εἶδαν καί ἀπῆλθαν». Οὔτε τούς ἐπιτράπηκε νά καταθέσουν τή μαρτυρία τους. Οὔτε συνέβαλαν στή διαμόρφωση ποιμαντικῆς γραμμῆς. Οὔτε ψήφισαν συγκεκριμένη ἀπόφαση. Παρακολούθησαν ἕνα σεμινάριο, κακῆς, κάκιστης μορφῆς καί ἀποχώρησαν.

Θά μείνω στό πρῶτο καί καίριο συμβάν. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος, γιά πέμπτη φορά (μετά τίς τέσσερες προηγούμενες ἐτήσιες Συνελεύσεις), σφετερίστηκε τήν ἀρμοδιότητα τοῦ εἰσηγητῆ καί τήν πρόσθεσε στίς πολλαπλές ἀρμοδιότητές του. Καί ἡ πράξη του αὐτή ἔφερε ἄνω-κάτω τή Σύνοδο. Τῆς ἀφήρεσε τό χρόνο, πού εἶναι ἀπαραίτητος γιά τήν ἐπεξεργασία σοβαρῶν θεμάτων καί γιά τή διαμόρφωση τελικῆς Συνοδικῆς διαγνώμης. Τήν ἀπασχόλησε μέ τή δική του, ἀκατάσχετη, φλυαρία. Ἀπόφυγε τήν ἐπέκταση καί τή δημοσιοποίηση τῆς κριτικῆς τοῦ προσώπου του. Ἐκοψε προγραμματισμένες εἰσηγήσεις καί φή-

μωσε Συνοδικούς εἰσηγητές, πού εἶχαν καταπονηθεῖ στή μελέτη, στήν ἐπεξεργασία ζωτικῶν προβλημάτων καί στή διατύπωση προτάσεων πρὸς τό Συνοδικό Σῶμα. Καταδίκασε τό Ἀνώτατο Διοικητικό Ὅργανο νά μή πάρει οὔτε μιᾶ ἀπόφαση. Τό ἀπενεργοποίησε καί τό ἐξουθένωσε.

Τήν ἀποψη αὐτή δέν τή διατυπώνω δογματικά. Τή στοιχειοθετῶ, ὅστερα ἀπό τή μελέτη τῶν περιστατικῶν, πού ἐκτυλίχθηκαν κατὰ τή Συνοδική Διάσκεψη καί τῶν κειμένων, πού διανεμήθηκαν στούς συνοδικούς Συνέδρους καί τῶν ἀνακοινωθέντων, πού διοχετεύτηκαν ἀπό τό Συνοδικό κέντρο στόν ἐκκλησιαστικό καί στόν ἡμερήσιο Τύπο.

1. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος εἶναι πρόεδρος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Εἶναι πρόεδρος καί τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἀκόμα, εἶναι πρόεδρος καί πολλῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, πού ἀσχολοῦνται μέ καίρια θέματα τῆς διοίκησης καί πού, ἐξ αἰτίας τῆς δικῆς του παρουσίας, σχεδιάζουν καί ἀποφασίζουν μέ αὐξημένη δικαιοδοσία. Αὐτός εἰσηγεῖται στή Διαρκή Ἱερά Σύνοδο τά θέματα, πού θά ἀπασχολήσουν τήν Ἱεραρχία. Αὐτός προτείνει καί τούς εἰσηγητές, πού φροντίζει πάντοτε νά εἶναι τῆς ἀρεσκείας του καί τῆς ὑποταγῆς στά θελήματά του. Αὐτός προτείνει καί τά σχέδια τῶν ἀποφάσεων, ἄν καμμιᾶ φορά ἡ συζήτηση κυλάει πρὸς τό στενό διάυλο τῆς ἀπόφασης. Μέ τίς ὑπερεξουσίες του αὐτές ἔχει τή δυνατότητα νά ἐλέγχει καί τήν παραμικρή κίνηση καί νά μεθοδεύει τό ἀποτέλεσμα. Νά φρενάρει τήν κριτική τῶν δικῶν του πράξεων, διολισθαίνον-

τας από την προσοχή και τόν έλεγχο των ανήσυχων συνιεραρχών του. Νά περιορίζει τή συζήτηση, όταν δέν έξυπηρετεί τίς προθέσεις του. Νά τροχιοδρομεί τή διαδικασία των ψηφοφοριών πρὸς τό τερματικό σημείο, πού έπιθυμεί.

Άπό τή στιγμή, πού προσθέτει στίς παραπάνω αρμοδιότητές του και τήν αρμοδιότητα τοῦ εἰσηγητῆ, ἡ ἐλευθερία ἔκφρασης καί τό θάρρος τῆς ἀντίθετης γνώμης παγιδεύονται. Αὐτός ἀναδεικνύεται ἀπόλυτος μονάρχης. Αὐτός εἰσηγεῖται. Αὐτός μανουβράρει τίς συζητήσεις. Αὐτός βγάξει ἀπό τήν κάλπη τό ἀποτέλεσμα, πού τόν ἐξυπηρετεῖ. Οἱ διστακτικοί Μητροπολίτες, πού περιμένουν ἐξυπηρέτηση τῶν ἰδιοτελῶν τους ὀνείρων, δέν τολμοῦν νά διαφοροποιηθοῦν καί νά χαράξουν ἄλλη πρόταση. Οἱ ἡλικιωμένοι, πού τρέμουν τήν ἐφαρμογή τοῦ ὀρίου ἡλικίας, εὐθυγραμμίζονται καί ἐπικροτοῦν τίς ἀρχιεπισκοπικές «ἐμπνεύσεις». Οἱ νομεῖς τῶν προνομίων τῆς ἐπισκοπικῆς ιδιότητος, περιμένουν νωχελικά τή σήμανση τῆς λήξης, γιά νά ξεσκάσουν καί γιά νά ἐπιδιοθοῦν στίς ἀγαπημένες τους ἀπασχολήσεις. Καί ὁ προκαθήμενος ἐπιπλέει καί κυριαρχεῖ. Χωρίς πολλή συζήτηση, χωρίς βάσανο τῶν προτάσεων του, χωρίς τήν ταπείνωση τῆς ἀπόρριψης, ἐπιβάλλει τοὺς σχεδιασμούς του. Παίρνει, μέ ταχύρρυθμες διαδικασίες, τήν ψήφο τῆς ὁλομέλειας. Καί προχωρεῖ, θριαμβευτής, ἐπιβάλλοντας στό δημόσιο στίβο τήν εἰκόνα τοῦ μονάρχη καί στό Ἱεραρχικό Σῶμα τήν πειθαρχία τῆς ὑποταγῆς.

Μέ τέτοιο δεδομένο καί μέ τέτοια διαδικασία πῶς μπορεῖ νά γίνει λόγος γιά σεβασμό πρὸς τό Σῶμα καί γιά

εὐρυθμὴ λειτουργία τῆς Συνέλευσής του;

2. Ἡ εἰσηγήση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χριστόδουλου, ἀτέρμονη καί κουραστική, ἀπασχόλησε δύο ὁλόκληρες μέρες τήν Ἱεραρχία. Ἡ συνολικὴ διάρκεια τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σώματος ἦταν μόλις πέντε μέρες. Ἀπὸ τίς πέντε πρέπει νά ἀφαιρεθεῖ ἡ τελευταία, πού ἀφιερώθηκε στίς Μητροπολιτικές ἐκλογές. Μέρη γιά εἰσηγήσεις καί συζητήσεις, ἔμειναν μόνο τέσσερες. Καί οἱ δύο ὑπερκαλύφθηκαν ἀπὸ τό Χριστόδουλο. Γιά τό σύνολο τῶν ἄλλων εἰσηγήσεων καί γιά τήν ἔκφραση γνώμης ἀπὸ τοὺς 75 Συνοδικούς Συνέδρους, ἀπόμειναν μόνο δύο μέρες. Δυὸ μέρες κάλυψε ὁ ἕνας, ὁ πρόεδρος καί δύο μέρες ἀφέθηκαν στοὺς 75, πού συγκροτοῦν τόν κορμό τοῦ Ἀνώτατου Διοικητικοῦ Ὁργανισμοῦ. Ἡ ρύθμιση αὐτὴ ἦταν κλοπὴ καί σφετερισμός τοῦ Συνοδικοῦ χρόνου. Οἱ Μητροπολίτες πιέστηκαν, περιθωριοποιήθηκαν καί ἀχρηστεύτηκαν. Καί τά θέματα, πού εἶχαν ὀριστεῖ γιά ἐπεξεργασία καί προσδιορισμό προγράμματος δράσης, συμπιέστηκαν. Κυριάρχησε ὁ ἕνας. Καί στριμώχτηκαν στὴ γωνία οἱ πολλοί. Αὐτοὶ κάθησαν στίς καρέκλες τους, ἀλλὰ δέν ἔλαβαν μέρος στὴν Ἱερουργία τοῦ Συνοδικοῦ Μυστηρίου. Ἐμειναν βωβοί. Δέν ἐκφράστηκαν. Καί δέν ἀποφάνθηκαν.

Μέ τέτοιο δεδομένο καί μέ τέτοια διαδικασία πῶς μπορεῖ νά γίνει λόγος γιά σεβασμό πρὸς τό Σῶμα τῆς Ἱεραρχίας καί γιά εὐρυθμὴ λειτουργία τῆς Συνέλευσής του;

3. Τό θέμα, πού εισηγήθηκε ὁ Χριστόδουλος δέν ἦταν ἐξειδικευμένο. Ἐνα ἀπό τά πολλά προβλήματα, πού ἀντιμετωπίζει τή στιγμή αὐτή ἡ ἑλληνική Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Ἦταν σφιχτοδεμένο μάτσο θεμάτων. Ὅ,τι μπορεῖ νά φανταστεῖ κανεῖς καί ὅ,τι μπορεῖ νά ἐντάξει στούς εὐρύτατους προβληματισμούς του, στριμώχτηκε στήν ἀρχιεπισκοπική ἀνακοίνωση. Καί αὐτό, ὄχι γιά νά ἐρεθιστεῖ ἡ πνευματική ἀνησυχία τῶν μελῶν τῆς Ἱεραρχίας, ἀλλά γιά νά ἀποκοιμηθοῦν οἱ Σύνοδοι καί γιά νά μείνουν κοιμισμένοι ἴσαμε τό τέλος τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνέλευσης.

Πληροφοροῦμε τούς ἐκπληκτοὺς ἀναγνώστες μας, ὅτι ἡ πολυδαίδαλη καί ἀτέρμονη αὐτή εἰσήγηση σπονδυλωνόταν σέ δώδεκα κεφάλαια. Κάποια ἀπό τά κεφάλαια αὐτά δέν εἶχαν προεκτάσεις. Δηλαδή δέν ξανοίγονταν σέ κλαδικό πῖνακα προβλημάτων. Ἐμφάνιζαν, στό σύνολό του, ἓνα θέμα καί τόν σχετικό προβληματισμό τοῦ προκαθήμενου. Καί ἐξαντλοῦσαν τή διαπραγματεύσή του. Κάποια ἄλλα, ὅμως, κεφάλαια περιελάμβαναν στή διάρθρωσή τους σειρά θεμάτων. Καί τό καθένα ἀπό αὐτά ἀποτελοῦσε ἰδιαίτερο πρόβλημα. Καίριο καί σοβαρό. Ἐνα καί μόνο ἀπό αὐτά θά μπορούσε νά εἶναι τό γενικό θέμα τῆς Συνέλευσης. Καί οἱ πολυδιάστατες πτυχές του νά ἀποτελέσουν τά ἐρεθίσματα γιά τίς ἐπί μέρους εἰσηγήσεις καί τίς διευκρινιστικές συζητήσεις.

Οἱ δώδεκα ἐνότητες τῆς ὑποτιθέμενης εἰσηγήσεως τοῦ κ. Χριστόδουλου καί τό φάσμα τῶν θεμάτων, πού διακλαδίζονται σέ κάποιες ἀπό αὐτές τίς ἐνότητες, συνθέτουν ἓνα πῖνακα 38 μεγάλων θεμάτων, πού ἐμφανίστηκαν,

ματσωμένα καί σφιχτοδεμένα, μπροστά στή Συνοδική ὁλομέλεια. Θέματα ἐτερόκλητα, θέματα, πού καλύπτουν τή δομή τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως, καί ἄλλα, πού ἀναλύουν τά ἰδεολογικά ρεύματα τοῦ οἴκουμενικοῦ χώρου, ἢ διεγείρουν καί ἀναστατώνουν τίς πλατεῖες μάζες, προβλήματα ἥθους καί ἀκριβοδίκαιης τήρησης τῶν Κανόνων ἀπό τούς ἐκκλησιαστικούς λειτουργούς καί ἄλλα, πού ἐγγίζουν ἢ παραβιάζουν τίς θύρες τοῦ Κοινοβουλίου, κλείστηκαν ὅλα, «φύρδην μίγδην» στό τσουβάλι τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς πονηρῆς μεθόδευσης καί χύθηκαν μπροστά στούς ἀνύποπτους συνιερουργούς, γιά νά τούς ἐντυπωσιάσουν, νά τούς φλομώσουν καί νά τούς ἀκίνητοποιήσουν. Καί μόνο ἡ καταλογογράφηση μερικῶν θεμάτων, ἀπό αὐτά πού εἰσηγήθηκε, ἢ, πού, ἀπλῶς, ἔθιξε ὁ Χριστόδουλος, ἀρκεῖ γιά νά καταδείξει ἡ τήν ἀσχετοσύνη τοῦ εἰσηγητῆ ἢ τήν πονηρία του. Τήν ἀδυναμία του νά διαπραγματευτεῖ μέ ἐπιμέλεια ἓνα ζήτημα. Ἡ τήν προσπάθεια φόρτισης τῆς Συνοδικῆς Συνέλευσης μέ προβλήματα, ἔτσι, πού νά μή καταφέρει νά ἐπικεντρώσει τήν προσοχή της στίς γκάφες τοῦ προέδρου, πού, κυριολεκτικά, ἔσυραν τό Σῶμα στό χλευασμό καί στήν ἀνυποληψία.

Ποιά σχέση ἔχουν καί πῶς εἶναι δυνατό νά συνεξεταστοῦν τά θέματα: «Ὁ εὐρωπαϊκός προσανατολισμός τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καί: «Πρωτοποριακές πρωτοβουλίες γιά τήν καταπολέμηση τῶν ναρκωτικῶν», ἢ «Ἡ συμβολή τῆς Ἐκκλησίας στούς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες»; Καί πῶς εἶναι δυνατόν νά ἀπασχοληθεῖ τό μεῖζον κλιμάκιο τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως, οἱ 75

Ἱεράρχες, στή μιά καί τήν αὐτή συνεδρίαση, μέ τό πρόβλημα: «Ἡ δραστηριότητα τῆς Ἐκκλησίας στόν τομέα τῆς Βιοηθικῆς» καί μέ τό πρόβλημα: «Ὁ τηλεοπτικός σταθμός τῆς Ἐκκλησίας» ἤ μέ «τήν ἀνάγκη ἐπιμόρφωσης τῶν στελεχῶν τῆς Ἐκκλησίας»;

Διερωτᾶται κανείς ποιά ἐπιστημονική διορατικότητα(!) ἢ ποιά διοικητική ἱκανότητα(!) παρώθησαν τόν Ἀρχιεπίσκοπο νά συνάξει τό πολύπτυχο αὐτό ἐρωτηματολόγιο, πού καλύπτει θεωρητικές, θεολογικές ἐπεξεργασίες καί ποικίλα πρακτικά προβλήματα τῆς σύγχρονης ἐκκλησιαστικῆς παρεμβολῆς καί νά τά ἐπιδείξει ὡς ἐνοποιημένη δική του εἰσήγηση καί ὡς πρόταση γιά τήν ἀναβάθμιση καί τήν ἐπέκταση τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔργου, ὃχι μόνο στά ὅρια τοῦ ἑλλαδικοῦ χώρου, ἀλλά στά ἀνοιχτά σύνορα τῆς ἐνωμένης Εὐρώπης καί, πέρα ἀπό αὐτά, στήν παγκοσμιοποιημένη σύγχρονη ἀνθρωπότητα; Νά υποθέσουμε ὅτι ἡ πρωτοβουλία του ἦταν πράξη ἀφέλειας; Ἡ νά συμφωνήσουμε μέ αὐτό, πού κυκλοφορεῖ στούς Συνοδικούς διαδρόμους, ὅτι, δηλαδή, ἦταν τέχνασμα; Ὅτι ἦταν θεληματική καί φτιαχτή ὑπερ κάλυψη τοῦ Συνοδικοῦ χρόνου μέ σκοπιμότητα τή νάρκωση καί ἀχρήστευση τοῦ Συνοδικοῦ δυναμικοῦ, ἔτσι, πού νά μή μπορεῖ νά ἀντιδράσει καί νά δαμάσει τήν ἀρχιεπισκοπική αὐθαιρεσία;

Ὅποιαδήποτε ἀπό τίς δυό ἐκδοχές καί ἂν διαθέτει τίς ἐγγυήσεις τῆς ἐπαρκούς γνησιότητας, τό συμπέρασμα δέ διαφοροποιεῖται.

Μέ τέτοια κλοπή τοῦ χρόνου καί μέ τέτοια συμφόρηση θεμάτων, πῶς μπορεῖ νά γίνει λόγος γιά σεβασμό πρὸς

τό Σῶμα τῆς Ἱεραρχίας καί γιά εὐρυθμὴ λειτουργία τῆς Συνέλευσής του;

4. Εἶναι σημαδιακό καί πρέπει ἰδιαίτερα νά ὑπογραμμιστεῖ, ὅτι ὁ λεκτικός τουρισμός στίς 38 χῶρες τῆς ἀνησυχίας καί τοῦ προβληματισμοῦ, δέν κατέληξε σέ καμμία ἀπόφαση. Naί, σέ καμμία ἀπολύτως ἀπόφαση. Οἱ ἀκροατές-μέλη τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καταπονήθηκαν, χασμουρήθηκαν, ἀποκοιμήθηκαν (ὅσοι δέ διέθεταν τήν ἀντοχή νά ἀγρυπνήσουν ἀκούγοντας ἀνιαρές ἀναλύσεις), ἀλλά δέν ἐνοιώσαν νά διαμορφώνεται μέσα τους μιά καινούργια προοπτική, πού θά μπορούσε νά πάρει τή μορφή ὀριστικῆς ἀπόφασης. Ἄλλωστε καί ὁ ἴδιος ὁ ὁμιλητής, μακαριώτατος στή μακαριότητά του, δέν τόλμησε νά διατυπώσῃ μιά τέτοια πρόταση. Μίλησε γιά νά μιλήσῃ. Τό πολὺ γιά νά ἐντυπωσιάσῃ. Γιά νά δείξῃ, ὅτι ὁ προσωπικός του προβληματισμός ὑπερβαίνει τό φράχτη τῆς ἐκκλησιαστικῆς ρουτίνας καί ξανοίγεται στό φωτεινὸ ἢ καί στόν σκοτεινιασμένο ὀρίζοντα. Κάποιοι ἀπὸ τοὺς ἀκροατές, οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος κόλακες, ἔσπευσαν νά ἐκφράσουν τὰ συγχαρητήριά τους. Ἐπαιξαν τὸ γλυκύμολπο ἄσμα τοῦ ἐπαίνου. Σέρβιραν τὸν ἐπίσημο ὁμιλητὴ γεμάτο τὸ δίσκο τῆς εὐαρέσκειας. Καί κράτησαν γιά τὸν ἑαυτό τους τὸ ἀντίγραφο τῆς ἐπιταγῆς, γιά νά τὸ παρουσιάσουν «ἐν καιρῷ εὐθέτῳ» στό γκισέ τῆς συναλλαγῆς καί νά εἰσπράξουν τήν ἀντιπροσφορά.

Ἀπόφαση δέ βγήκε καμμία ἀπὸ αὐτὴ τὴ λεκτικὴ πλημμυρίδα τῶν δυὸ ἡμερῶν. Δέ διαμορφώθηκε καταληκτικὴ πρόταση. Δέν ἔγινε ψηφοφορία. Δέν ἀνακοινώθηκε στό πλήρωμα τῆς Ἐκ-

κλησίας ή καινούργια προοπτική στά όράματα και στην ποιμαντική προσφορά τών ποιμένων του. Όλα ξμειναν στην ώρα «μηδέν» και στό σημείο «μηδέν».

5. Βέβαια, γιά νά μή πλανήσουμε και τόν έαυτό μας και τούς άναγνώστες μας, πρέπει νά καταθέσουμε και τή διαπίστωση, πώς δέ σταμάτησαν άκριβώς στό σημείο έκκίνησης. Υπήρξε κάποιο όφελος. Υπόγειο. Μυστικό. Όχι, όμως, γιά τήν Έκκλησία. Μόνο γιά τόν κ. Χριστόδουλο.

Οί Ίεράρχες και ό λαός, πού παρακολουθεϊ μέ ένδιαφέρον τίς έργασίες του Άνώτατου Πνευματικού και Διοικητικού όργάνου τής Έκκλησίας μας, μπορεί νά ξμειναν μέ τήν έντύπωση, πώς οί Συνοδικοί, γιά δυό όλόκληρες μέρες έκαναν βηματισμούς «έπί τόπου». Δέν προχώρησαν ούτε πόντο. Και δέν αντιμετώπισαν κανένα πρόβλημα. Ό Χριστόδουλος, όμως, δέν άποκόμισε τήν Ίδια έμπειρία. Αυτός κάτι κέρδισε. Κάτι υπόκλεψε.

Κατά τή διάρκεια, πού οί άκροατές του λικνίζονταν ανάμεσα στη νύστα και στό βαθύ ύπνο, έκείνος διάβαζε. Ξεδίπλωνε τή φλυαρία του. Και, ανάμεσα, έβαζε και μερικές προτάσεις, πού κάλυπταν τούς σχεδιασμούς του. Έτσι, πεταχτά. Έτσι, άνάκατα. Και, τελικά, μέ τό χειροκρότημα τών κολάκων και μέ τή σιωπή τών κοιμισμένων, έμφανίστηκε, πώς πήρε τήν έγκριση τής όλομέλειας. Αύριο, μεθαύριο, θά ένεργήσει αυτόβουλα και αύθαίρετα.

Θά προσπαθήσει νά κάνει τά προσωπικά του σχέδια έκκλησιαστική πράξη. Άν κανένας τολμήσει νά διαμαρτυρηθεϊ και νά πεί, πώς οί κινήσεις του αυτές δέν έχουν τή Συνοδική έγκριση, θά τόν παραπέμψει στόν έπίσημο τόμο, στόν όποιο θά εϊναι δημοσιευμένη ή σχοινοτενής είσήγησή του και θά του πεί, ότι όλα αυτά τά έξέθεσε στη Σύνοδο τής Ίεραρχίας και πώς ή Σύνοδος του άναψε τό πράσινο φώς. Και θά προσθέσει, ότι αυτός σέβεται τό Συνοδικό πολίτευμα τής Έκκλησίας και υποτάσσεται στίς άποφάσεις της. Και ότι, μόνο αυτοί, πού διατυπώνουν μομφές έναντίον του, περπατούν ασύδοτα έξω από τό όριοθέσιο τής Συνοδικής δεοντολογίας.

Αυτή ή σκοτεινή μεθόδευση έξυπηρετεϊ τήν έγωπάθεια και τίς άπολυταρχικές τάσεις του προκαθήμενου («κρίμασιν οίς οϊδε Κύριος») τής Έκκλησίας μας, δέν ύπηρετεϊ, όμως, τή Συνοδική διαχείριση τής πνευματικής έξουσίας.

Και μόνο αυτό τό παράδειγμα κραυγάζει.

Και άπορεϊ ό μελετητής, πού προσεγγίζει τό πρόβλημα μέ φόβο Θεού και μέ σεβασμό στην Όρθόδοξη παράδοσή μας, πού βρίσκει τό κουράγιο ό κ. Χριστόδουλος νά δηλώνει προσήλωση στό Συνοδικό πολίτευμα τής Έκκλησίας μας!!

Ο ΑΤΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΡΙΔΟΣ
ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

«Μετά μάγων προσκυνήσωμεν, μετά ποιμένων δοξάσωμεν, μετά άγγέλων χορεύσωμεν. ότι έτέχθη ήμϊν σήμερον Σωτήρ, ός έστι Χριστός Κύριος...».

Μεγάλου Βασιλείου: «Εϊς τήν άγίαν του Χριστου γέννησιν»)

ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΕΙΣ

Στις 18 του περασμένου Ὀκτωβρίου δημοσιογράφος πού ἐντάσσεται στο ἄμεσο ἀρχιεπισκοπικὸ περιβάλλον, καταχώρισε στὴν ἐφημερίδα ἙΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ ὀρισμένα ἀποσπάσματα ἀπὸ συνέντευξη τοῦ Μακαριωτάτου στο περιοδικὸ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἙΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ. Καταγράφουμε μερικὰ ἀπ' αὐτά, ὅπως ἀκριβῶς τὰ μετέφερε στὴν ἐφημερίδα τοῦ ὁ φίλος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου δημοσιογράφος: *“Νιώθω καθημερινῶς νὰ ἀνεβαίνω Γολγοθὰ... Δὲν διανοήθηκα νὰ ἀνταλλάξω τὸν ἐπίζηλο τίτλο τοῦ ποιμένα καὶ πατέρα, πού εἶναι δι' ἐμὲ ἡ μεγαλύτερη εὐνοία τῆς Θεῆς Χάριτος, μὲ ἐκεῖνο τοῦ Διοικητοῦ ἢ Μονάρχου, οὔτε τοῦ κατὰ κυριολεξία ἡμακαριωτάτου”, δηλαδή τοῦ ἀπράγμονος, τοῦ ἐπαναπαυομένου ἐπὶ τῶν δαφνῶν του. Γι' αὐτὸ καὶ βρίσκομαι σὲ διαρκὴ κίνηση καὶ ἐπαγρύπνηση γιὰ νὰ ὑποστηρίξω τὰ συμφέροντα τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ δοκιμαζόμενου ἀνθρώπου καὶ γιὰ νὰ δείχνω σὲ ὅλους τὸ δρόμο τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς σωτηρίας...”*

Τὴν ἀμέσως ἐπόμενη ἡμέρα, 19 Ὀκτωβρίου, ἄλλη ἐφημερίδα, ἡ ἙΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, φιλοξένησε στὶς στῆ-

λες τῆς τὶς ἀπόψεις ἐνὸς ἄλλου Ἱεράρχη, τοῦ Μητροπολίτη Θηβῶν Ἱερώνυμου. Μεταφέρουμε ὀρισμένες ἀπὸ τὶς συγκλονιστικὲς πράγματι σκέψεις τοῦ Σεβασμιωτάτου, πού φέρονται μάλιστα ὅτι εἰπώθηκαν καὶ ἐνώπιον τοῦ Σώματος τῆς τελευταίας συνόδου τῆς Ἱεραρχίας: *“Στὶς σχέσεις μας, μέσα μου καὶ γύρω μου, διακρίνω προσχηματικὲς καταστάσεις καὶ βλέπω τὰ δαιμόνια τοῦ φατριασμοῦ, μηχανορραφιῶν, παρασκηνιακῶν ἰδιοτελῶν ἐνεργειῶν, ἀντιπαθειῶν, συκοφαντιῶν, ἀσπλαχνίας, ἐκμετάλλευσης, ὑπερηφάνειας, φαρισσαϊσμοῦ, σκληροκαρδίας, ὑπεροψίας, φιλαργυρίας, πολυτέλειας ζωῆς, ἀρχομανίας πού μᾶς κατατρύχουν”. Καὶ συνεχίζει ὁ Σεβ. Θηβῶν, κατὰ τὸ ἴδιο πάντοτε δημοσίευμα, ἀναφερόμενος στὶς “μεθοδεύσεις” πού ἀκολουθοῦνται κατὰ τὶς ἐκλογὲς νέων Μητροπολιτῶν: “Δὲν μπορούμε ἐμεῖς, κυρίως οἱ τῆς γενιᾶς μου, νὰ μὴν παραδεχθοῦμε ὅτι ἐπὶ σαράντα χρόνια ζοῦμε στὸν τραγικὸ ἀπόηχο τέτοιων ἐπιλογῶν καὶ εἶδαμε τὴν ἐμπιστοσύνη τῶν πιστῶν μας νὰ κλονίζεται. Κλονίζεται ἀπὸ τὶς ἱντριγκες καὶ τὶς μεθοδεύσεις μας. Τὰ ὑποστηριζόμενα ἐκ μέρους μας, ὅτι δῆθεν τὸ Ἅγιο Πνεῦμα*

λειτουργεί και μέσα απ' αυτούς τους τρόπους (σ.σ. όπως μάς είχε ξαφνιάσει πρόσφατα με τις δηλώσεις του ο Μακαριώτατος), είναι λόγια αποενοχοποίησης". Και τέλος ο Μητροπολίτης Ίερόνυμος θίγει και το μέγα θέμα της εκκλησιαστικής δικαιοσύνης, με τούτες τις απογοητευτικές και σκληρές διαπιστώσεις: "Τὴν ἀναζητῶ, ἔχω ὁμῶς τὴν αἴσθησιν, μακάρι νὰ κάνω λάθος, ὅτι δὲν ὑπάρχει. Ὑπνώττει, γιὰ νὰ μὴν πῶ ὅτι πολλὲς φορὲς καταντᾷ διατεταγμένη ὑπηρεσία". Βαρειὲς οἱ τελευταῖες φράσεις, ὅταν μάλιστα ἔχουν ὡς ἀποδέκτη καὶ τὸ νομομαθὴ Ἀρχιεπίσκοπο, ποὺ διαθέτει πλούσιο ἐπιτελεῖο νομικῶν, ἀκόμη καὶ συνταξιούχων δικαστικῶν.

Διαβάζοντας κανεῖς αὐτὲς τὲς σκέψεις καὶ θέσεις τοῦ Σεβ. Θηβῶν καταλαμβάνεται ἀπὸ ἔντονο προβληματισμὸ καὶ βαθειὰ ἀνησυχία, γιὰ ὅσα εἶναι δυνατόν νὰ συμβαίνουν καὶ στὸν ἐκκλησιαστικὸ χῶρο. Καὶ ὁ προβληματισμὸς καὶ ἡ ἀνησυχία μεταβάλλονται σὲ πλήρη σύγχυση, ἂν

τὲς σκέψεις αὐτὲς τὲς ἀντιπαραθέσουμε μὲ τὲς ἐπισημάνσεις ποὺ γίνονται στὴ συνέντευξιν τοῦ Μακαριωτάτου καὶ ἀναφέρονται σὲ "ἐπαγρύπνηση" καὶ "ὑποστήριξη" τῶν συμφερόντων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν συμφερόντων τοῦ Κλήρου. Ἐμεῖς θὰ διατυπώσουμε ἐντελῶς ἐπιλεκτικὰ καὶ σὲ λόγο ἐρωτηματικὸ πέντε μόνο σκέψεις καὶ ὁ κάθε ἀναγνώστης ἂς προσπαθήσει νὰ τὲς ἐντάξει εἴτε στὶς τοποθετήσεις τοῦ Μακαριωτάτου εἴτε στὶς ἀνησυχίες καὶ στοὺς προβληματισμοὺς τοῦ Μητροπολίτη Θηβῶν.

1η. ΑΠΟΤΕΛΕΙ προστασία καὶ ὑποστήριξη τῶν συμφερόντων τῆς Ἐκκλησίας, ὅταν ποικίλης φύσεως σκάνδαλα, ἀκόμη καὶ ἠθικῆς τάξεως, μεγαλοσχημόνων κληρικῶν προβάλλονται ἀπὸ τὰ ἔντυπα καὶ τὰ ἠλεκτρονικὰ μέσα ἐνημερώσεως, ἀκόμη καὶ ἀπὸ ἐπίσημες καταγγελίες, καὶ ἡ διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας τὰ ἀντιπάρχεται εἴτε ἀποφεύγοντας τὴν ἔρευνα καὶ τὲς ἀνακρίσεις εἴτε μὲ τὸ slogan "οἱ ἐξηγήσεις κρίνονται ἐπαρ-

Παπα-Γιάννη,

Τί ἔγινε μέ τὴν Ἐπιτροπὴ, ποὺ συστάθηκε ἀπὸ τὴ Δ.Ι.Σ., γιὰ νὰ ἐρευνήσῃ τὰ σκάνδαλα τῶν «ἐπίορκων» Ἀρχιερέων καὶ Ἱερέων καὶ νὰ καθαρῇ τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ τοὺς σκανδαλοποιούς; Δέν ἀνίχνευσε κανένα; Δέν ἄκουσε τίποτα; Δέν εἶδε τίποτα;

**Φιλικά
Παπα-Γιώργης**

κεῖς” εἶτε καταφεύγοντας σὲ ἄλλες παρελκυστικές μεθοδεύσεις, ὅπως μὲ τὴ σύσταση “*ἄτυπης συμβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς*”, ἡ ὁποία εἶναι προδήλως παράνομη ὡς κινούμενη ἐξω ἀπὸ τὸ ἐκκλησιαστικὸ δικονομικὸ σύστημα τοῦ νόμου 5383/1932 “*Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων*”;

2η. ΑΠΟΤΕΛΕΙ προστασία καὶ ὑποστήριξη τῶν συμφερόντων τῆς Ἐκκλησίας, ὅταν γιὰ τὴν πλήρωση νέων μητροπολιτικῶν ἐδρῶν οἱ ἐπιλογὲς συγκεκριμένων ὑποψηφίων παρουσιάζονται ὡς προαποφασισμένες, προβάλλονται μάλιστα ἀπὸ τὰ Μ.Μ.Ε. ὡς τετελεσμένες, προλαμβάνοντας ἔτσι καὶ τὴν ἐπιφοίτηση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος; Καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι καθόλου δική μας κριτικὴ ἄποψη. Εἶναι διαπίστωση ποὺ στηρίζεται, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς παραπάνω ἀναφορὲς τοῦ Σεβ. Θηβῶν, καὶ στὶς γνωστὲς γιὰ τὸ θόρυβο ποὺ προκάλεσαν καταγγελίες γιὰ τὸ ἴδιο θέμα, σὲ πρόσφατες ἐκλογὲς Μητροπολιτῶν, τοῦ Μητροπολίτου Πειραιῶς Καλλινίκου, ποὺ μεταδόθηκαν ἀπὸ ὅλα σχεδὸν τὰ Μ.Μ.Ε.

3η. ΑΠΟΤΕΛΕΙ προστασία καὶ ὑποστήριξη τοῦ κλήρου, ὅταν, σὲ περιπτώσεις (καὶ δὲν εἶναι πολὺ σπάνιες) ποὺ ἀνακύπτει ζήτημα γιὰ τὸ Μητροπολίτη, κινεῖται “*αὐθορμήτως*” τὸ σύστημα συλλογῆς ὑπογραφῶν ὑπὲρ αὐτοῦ τῶν κληρικῶν τῆς Μητροπόλεως, οἱ ὁποῖοι μάλιστα κατατάσσονται στὸν πίνακα, τῶν “*αὐθορμήτων*” δηλώσεων κατ’ ἀπόλυτη ἁλφabetικὴ σειρά; Καὶ δὲν εἶναι αὐτὸ μειωτικὸ τοῦ κύρους καὶ ὑποτίμηση τῆς προσωπικότητος τῶν ἱερέων μας, ὅταν μάλιστα ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἡγε-

σία, ἀντὶ νὰ καταδικάζει ὡς ἄκρως εὐτελεστικὰ τέτοια φαινόμενα, δέχεται αὐτοῦ τοῦ εἶδους τὶς “*αὐθόρμητες συμπαράστασεις*”;

4η. ΑΠΟΤΕΛΕΙ προστασία τῶν συμφερόντων τῆς Ἐκκλησίας καὶ σεβασμὸ στὴν Κανονικὴ τάξη, ὅταν οἱ ἀρχικὰ δώδεκα καὶ στὴ συνέχεια οἱ τρεῖς ἄξιοι καὶ ἔντιμοι Ἀρχιερεῖς ὑπέστησαν ἐπὶ εἴκοσι ὀκτὼ συναπτὰ ἔτη πρωτοφανεῖς διώξεις μὲ αὐθαίρετες “*ἐκπτώσεις*” καὶ ἀνυπόστατες “*ἀκωνησίες*”, τὶς ὁποῖες δυστυχῶς καὶ σήμερα τὶς ἀνέχεται καὶ τὶς συντηρεῖ καὶ ἡ σημερινὴ διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας, χωρὶς ποτὲ νὰ ἀποδοθεῖ κατηγορία, χωρὶς νὰ τηρηθεῖ καμμιά διαδικασία ἐνώπιον τῶν εἰδικὰ θεσμοθετημένων Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων, χωρὶς καμμιά ἀπολογία οὔτε κἂν ἀκρόαση, ἐνῶ ὅλα αὐτὰ εἰδικὰ προβλέπονται καὶ ἐπιβάλλονται καὶ ἀπὸ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες καὶ ἀπὸ τὴν κείμενη ἐκκλησιαστικὴ νομοθεσία;

5η. ΑΠΟΤΕΛΕΙ σεβασμὸ στὸ θεσμὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς δικαιοσύνης, τὴν ὁποία ὁ Σεβ. Θηβῶν χαρακτηρίζει “*ὑπνώττουσα καὶ διατεταγμένη*”, ὅταν ὁ μάρτυς Μητροπολίτης Λαρίσης Θεολόγος, μὲ πλημμελεῖς καὶ πρωτόγνωρες διαδικασίες, σὺρθηκε ἐνώπιον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων σὲ μία δίκη, τὴν ὁποία ὁ νῦν Ἀρχιεπίσκοπος (τότε Δημητριάδος) χαρακτήρισε “*ΠΑΡΩΔΙΑ*” δίκης, ὁ δὲ σύνεδρος Μητροπολίτης Πειραιῶς Καλλνίκος ἀποχώρησε ἀπὸ τὴ σύνθεση τοῦ δικαστηρίου τὴ δευτέρῃ ἡμέρᾳ, δηλώνοντας δημόσια ὅτι θεωροῦσε “*MARTYPIO*” τὴν περαιτέρω παραμονή του; Καὶ κάτι ἀκόμη πρέπει ἐδῶ

νά προστεθεῖ. Ὁ μὲν ἀρμόδιος Εἰσαγγελέας ἄσκησε τότε ποινικὴ δίωξη κατὰ μελῶν ἐκείνου τοῦ δικαστηρίου γιὰ πολλές παραβάσεις τῶν ἐκκλησιαστικῶν νόμων, ἡ δὲ ἀμέσως ἀσκηθεῖσα ἔφεση ἀπὸ τὸ μακαριστὸ Θεολόγο κατὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ποινῆς τῆς δεκαετοῦς ἀργίας(!), χωρὶς μέχρι σήμερα νὰ ἔχει ἐκδικασθεῖ καίτοι συμπληρώθηκε δεκαετία, εὐρίσκεται ἀκόμη σὲ ἐκκρεμότητα, παραπεταμένη προφανῶς σὲ κάποιο συρτάρι τῶν συνοδικῶν γραφείων.

Αὐτὲς καὶ ἄλλες πολλές σκέψεις βασανίζουν τὸ μυαλὸ τοῦ καθενὸς καλόπιστου παρατηρητῆ, πού, εὐτυχῶς ἢ δυστυχῶς, ἔχει κάποια προσέγγιση στὰ ἐκκλησιαστικά μας πράγματα. Καὶ τὶς σκέψεις αὐτὲς θέτουν καὶ τώρα σὲ κίνηση, ἀφενὸς οἱ παραπάνω τοποθετήσεις καὶ ἀφετέρου οἱ ἀνησυχητικὲς διαπιστώσεις, ἀντίστοιχα, δυὸ κορυφαίων παραγόντων τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως. Καὶ εἶναι τόσο εὐγλωττες, ὥστε ὁμιλοῦν ἀπὸ μόνες τους καὶ συνεπῶς περιτεύει κάθε ἄλλο σχόλιο.

ὁ Σχολιαστὴς

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ Δε-

καπενδύημερο Δελτίο

Ἑκκλησιαστικῆς Ἐνημέρωσης.

Ἰδιοκτήτης:

ὁ Μητροπολίτης

Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος

ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ

Διεύθυνση:

19011 Αὐλῶν Ἀττικῆς.

Τυπογραφεῖο Κωνσταντίνου Σανιδᾶ

Ἰωαννίνων 6, Μοσχάτο.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΤΟΥΣ 2002

ΚΥΡΙΑ ΑΡΘΡΑ

Προβληματισμοί, 76, 1. Διάσημοι καὶ ἄσημοι, 77, 1. Αγωγή Μιθριδατισμοῦ, 78, 1. Κοινωνία δίχως κοινωνία, 79, 1. Κοινωνία ἢ απομόνωση; 80, 1. Ο ἄλλος ὀρίζοντας, 81, 1. 2004 μετὰ Χριστό, 82, 1. Το εὖρος τοῦ προβληματισμοῦ, 83, 1. Απὸ τα γεγονότα στο Μυστήριο, 84, 1. Λόγος περὶ διαφθοράς, 85, 1. Η ἀλήθη δίαίτα, 86, 1. Εκσυγχρονισμός ἢ μιμητισμός; 87, 1. Τὸ “Μερίζον θέμα”, 88, 1. Πρόταση ζωῆς ἢ πρόταση χηλιδῆς, 89, 1. Τιμὴ στό αθόρυβο μεγαλεῖο, 90,91, 1. Η ασυμβατότητα, 92, 1. Κέντρο ἀναφοράς... 93, 1. Ποιὸς ερευνάει τις παρενέργειες; 94, 1. Το εἰδικὸ βάρος, 95, 1. Τεχνιτὴ γονιμοποίηση ηγεσίας, 96, 1. Αὐτάρκεια ἢ ευμάρεια; 98, 1. Τὶς σημαίες ἢ το Σταυρό; 98, 1. Προσκυνητής, 99, 2.

ΑΡΘΡΑ ΓΡΑΜΜΗΣ

Ἀθῆναι ἀγοραίου στίβου, 76, 3. Χριστόδουλος καὶ δημοσιογράφοι, 77, 3. Ἦθος... ὑπὸ ἀμφισβήτηση, 78, 3. “Πέραν πεδίων...” 79, 3. Ἐκρήξεις στο πιλοτήριο... 80, 3. Τα κίνητρα τῶν ἐπιλογῶν, 81, 3. Βρυχηθμός ἡέοντα ἢ ἡεοντή; 82, 3. Φίμωτρο καὶ στο ἡαό, 83, 3. Στὴν Ἀγία Γη, 84, 3. Το ὄραμα τῆς σύνθεσης, 84, 4. 1. Ἀρχιεπίσκοπος ἡαφυραγωγός, 85, 3. 2. Ἀρχιεπίσκοπος πῆαστογράφος, 86, 3. Καταγγελία κατὰ τοῦ Μητροπολίτη Μπεζενίτη, 87, 3. Η μαριχουάνα τῆς κοῦακείας, 87, 6. Σε ρόλο νονού; 88, 3. Ἐνοχη πῆοκή, 89, 3. Κάθαρση ἀκάθαρτη, 89, 90, 3. “Ἐπὶ προσωπικοῦ”, 92, 3. Ο χρυσοφορεμένος ἐπαίτης, 93, 3. Η εὐαισθησία τοῦ πῆρῳματος, 94, 3. Προς εὐπίστους χειροκροτητές, τεκμήριο, 95, 3. Η μάχη τῶν ἐντυπώσεων, 96, 3. ἱερώνυμος Κοτσώνης, 97, 3. Η παθολογία τῆς Συνοδικῆς ἀπορρύθμισης, 98, 3. “Ἐν αἰχμαθῳσία”, 99, 4.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

Συν.: Ιερόν καθήκον επιτελούντες, 76, 8. Γ. Ι.: Ευρωπαϊκό Δικαστήριο και Εκκλησιαστικά Δικαστήρια, 76, 9. Ε. Χ. Οικονομάκου: Κλήρος και λαός, 76, 12. Συν.: Αντικανονικές συμπεριφορές, ενοχές και ευθύνες, 77, 11. Ε. Χ. Οικονομάκου: Συνειδησιακός διχασμός, 77, 14. Επιστολή Θεσσαλιώτιδος Κωνσταντίνου, 78, 14. Δ.: Θλιβερά περιστατικά, 78, 15. Αναπάντρες απορίες, 79, 9. Στο τέταρτο έτος... 79, 11. Χωρίς φόβο, 79, 12. Γ. Ι.: Ισχύουν σήμερα τα "επιτίμια"; 80, 10. Συν.: Ανησυχίες και προβληματισμοί, 80, 13. Γ. Ι.: Αρχιερατικές δηλώσεις και ευθύνες, 81, 9. Ε. Χ. Οικονομάκου: Ατομικά δικαιώματα και Σωτηρία, 81, 12. Γ. Ι. Διοικούσα Εκκλησία και διάλογος, 82, 10. Συν.: Σκάνδαλα και σκάνδαλα, 83, 11. Ε. Χ. Οικονομάκου: Ο Επίσκοπος και η Εκκλησία, 83, 13. Ι. Γ.: Οι μόνοι ένοχοι, 84, 8. Ε. Χ. Οικονομάκου: Η αποστολική γνησιότητα, 84, 12. Συν.: Απογοτεύσεις, 85, 9. Ε. Χ. Οικονομάκου: Αποστολική παράδοση και παραχάραξη, 85, 11. Συν.: "Παράδοξα σήμερα..." 86, 11. Ε. Χ. Οικονομάκου: Η Εκκλησία και οι Ανώνυμες εταιρίες της, 86, 14. Ι. Γ.: Ακτημοσύνη και αφιλοχρηματία, 87, 14. Συν.: Άλλα μεν... άλλα δε. 88, 10. Ε. Χ. Οικονομάκου: Οι οικονομικές δραστηριότητες της Εκκλησίας, 88, 12. Γ. Ι.: Διαπιστώσεις και ομολογίες, 89, 13. Συν.: Κανονικότητα, Νομιμότητα, υπευθυνότητα, 90, 91, 11. Ε. Χ. Οικονομάκου: Οι θησαυροί της Εκκλησίας, 90, 91, 14. Σχολιαστή: Δικονομικές πρωτοτυπίες, 92, 11. Πάτροκλου Σκορδά: Βαρεία παράβασις καθήκοντος, 92, 14. Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος Κωνσταντίνου, Το μήνυμα των δώρων της αγάπης, 93, 11. Γ. Ι. Εις μνημόσυνον του μακαριστού Μητροπολίτου Χαλκίδος κυρού Νικολάου, 93, 13. Συν.: Για να θυμούνται οι παλίοι και να μαθαίνουν οι νέοι, 94, 10. Ε. Χ. Οικονομάκου: Ιερατική ασυλία, 94 13. Ο Σχολιαστής: Επισημάνσεις σε

συνέντευξη του σεβ. Μητροπολίτου Ιωαννίνων, 95, 9. Ε. Χ. Οικονομάκου: Κριτική, καθήκον ή αμαρτία; 95, 12. Αρχιμ. Ειρηναίου Μπουσδέκη: Ο πόνος του ενός πόνος όλων, 95 14. Συν.: Νέοι και ιερωσύνη, 96, 9. Ε. Χ. Οικονομάκου: Το σκάνδαλο της σιωπής, 96, 13. Ο Σχολιαστής: Εκκλησία και πολιτική, 98, 12. Ο Σχολιαστής: Αντιπαράθεσεις, 99, 12.

ΝΕΩΚΟΡΟΣ

Ο φτωχούλης του Θεού 76, 15. Οσο ζώ μαθαίνω 81, 14. Οι ανοιχτοί βόθροι 82, 13. Καμπάνες και μετά... κουδούνια, 85, 14. Ο φίλος μου ο Γιάννης, 88, 15.

ΨΙΘΥΡΟΙ

Έρωτας και επίδειξη 79, 14. Η δυναμική της όσφρησης 79, 15. Σε ρόλο νεκροθάφτη 79, 15. Και σε ρόλο κουφαντώνη 79, 16. Κατά τα άλλα... 79, 16. Ηθικός συναγερμός 80, 15. Τα τρία παράσημα(!!!) 80, 15. Κροκοδείλια τα δάκρυα; 80, 16. Το σύνδρομο του πηλαστογράφου 81, 16. Μετράει πληγές 82, 15. Υπό αμφισβήτηση 82, 15. Πρελούντιο κατορθωμάτων 82, 16. Η αποκαλυπτική απολογία του 82, 16. Το λίφτινγκ 83, 16. Τραγική ομολογία 83, 16. Το μασκότ της παρακμής 84, 15. Η καθολική εμπλοκή, 84, 16. Απουσία θάρρους, πλησμονή θράσους, 89, 15. Επιβολή σιωπής, 89, 16. Άλλα λόγια ν' αγαπιώμαστε, 89, 16. Τα άλλα σκάνδαλα, 89, 16. Η κρυφή αγωνία, 92, 16. Τα δημοσιογραφικά κεντρίσματα, 92, 16. Η προδοσία της αξιοκρατίας, 93, 15. Συγκρίνετε και κρίνετε, 93, 16. Το κουφό ταξίδι, 94, 16. Η αλυσίδα, 94, 16. Ο πέπλος της σιωπής, 96, 16.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Ο τραγικός υπεύθυνος 77, 16. Το ράσο, 96, 15. Προς Χριστόδουλο, 98, 16.

